

ЗМІСТ

Вступне слово	5
Сутність музично-педагогічної концепції Карла Орфа	7
Особливості “орфівського оркестру”	9
Мовленнєві та музично-рухові ігри й вправи в концепції Карла Орфа.....	11
“Озвучування” казок і театралізацій	14
Практичний матеріал для роботи з дітьми	15
Рекомендовані твори для обігрування з дітьми третього року життя.....	15
Рекомендовані твори для обігрування з дітьми четвертого року життя.....	16
Рекомендовані твори для обігрування з дітьми п'ятого року життя	18
Рекомендовані твори для обігрування з дітьми шостого року життя	20
Сценарії розваг і вистав.....	23
“Мандрівка в осінню казку” (для дітей четвертого року життя).....	23
“На поріг ліг перший сніг” (для дітей п'ятого року життя)	27
“Весняні голоси” (для дітей п'ятого року життя)	31
“Музика літа” (для дітей шостого року життя)	36

“Жартівливі посиденьки” (для дітей шостого року життя)	40
Казка “Курочка Ряба” на новий лад (у супроводі “орфівського оркестру”)	49
Вистава “Казочка про лісову хатинку” (для дітей п’ятого року життя)	51
Вистава “Муха-Цокотуха” (за мотивами казки К. Чуковського; переклад М. Пригари) (для дітей шостого року життя)	60
Література	67

СУТНІСТЬ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ КАРЛА ОРФА

Елементарна музика, слово і рух, ігри і все, що пробуджує і розвиває духовні сили дитини, створюють основу розвитку її особистості, основу, без якої ми прийдемо до душевного спустошення...

Карл Орф

Карл Орф (1895 – 1982) – відомий німецький музикант, педагог, композитор ХХ століття. Його система початкового музичного виховання відома у всьому світі. Вона направлена на розвиток природних музичних здібностей дітей і на гуманне ставлення до них.

За роки творчої діяльності К. Орф створює низку методичних посібників: “Шульверк. Музика для дітей”, збірки ритміко-мелодійних вправ, ігрових і танцювальних п’єс. Його твори перекладають різними мовами і видають у багатьох країнах.

Карл Орф увесь час перебуває у творчому пошуку, під його керівництвом у м. Зальцбург (Австрія) у 1961 р. відкривають дослідницький центр із роботи з дітьми та з підготовки спеціалістів. Він працює і до сьогодні. У центрі методик К. Орфа вивчають педагоги більш ніж із 30 країн світу, навчання ведеться англійською, німецькою, італійською та іншими мовами.

У чому ж полягає концепція початкової музичної освіти Карла Орфа?

Орфівська система музичного виховання опирається, насамперед, на дитячу творчість та імпровізацію, базується на музичному та літературному фольклорі, передбачає високу рухову активність, синтезує різні види діяльності. Основу системи складають мовленнєві та музично-рухові вправи, гра на елементарних музичних інструментах, а також елементарний музичний театр.

Концепція К. Орфа максимально наближена до можливостей та інтересів звичайної дитини. Вона називається “елементарне музикування”. Тут слово “елементарне” означає “первинне”, що бере свій початок від самих основ; воно просте, доступне кожному, але не примітивне. “Музикування” розуміється як глибокий органічний зв’язок музики, рухів і мовлення. Цей зв’язок є природним тому, що будь-яке слово, вимовлене інтонаційно-ритмічно, – це першооснова музики, а на музику людина реагує рухом.

Отже, поєднання музики, слова і рухів – це і є сутність уроків за принципами Орфа.

Тим, хто хоче навчати дітей за системою К. Орфа, варто:

- ставитися до дитини як до самоцінної особистості, поважати її, враховувати будь-які творчі прояви;
- створювати на уроках або заняттях ігрову атмосферу, дотримувати принципу “Разом з дитиною, а не над нею”;
- будувати творчий процес навчання за принципом “від простого – до складного”;
- працювати під гаслом “навчатися діючи і створюючи”.

Саме цих принципів повинен дотримувати педагог, який має бажання працювати за системою К. Орфа. Саме такого ставлення до дитини вимагає від нас сьогоднішня.

Карл Орф був упевнений, що дітям потрібна особлива музика: вона має бути доступною для їхнього сприйняття, відповідати психічному розвитку малят. Це не просто музика, а музика, що тісно пов’язана з мовою і рухами; музика, так би мовити, з елементами театру. Під неї можна співати й одночасно підтанцювати, викрикувати дражнилку і чим-небудь дзеленькати чи торохкотіти, чергувати словесні тексти і співи. Для дітей вся ця діяльність є природною, як і гра. Така музика є у всіх народів світу, К. Орф назвав її “елементарною музикою”. Саме ідея “елементарної музики” є основою книжки під назвою “Шульверк”.

“Шульверк” – це п’ятитомна антологія музики для дітей, уперше видана понад 50 років тому. Її основа – південнонімецький фольклор, а в останніх томах – французький, данський, шведський, англійський. До створення “Шульверка” К. Орф залучив педагогів різних країн світу, які зацікавилися його ідеями. У методичному посібнику викладені педагогічні принципи К. Орфа. До збірки увійшли: найпростіші партитури для дитячих інструментів; пісні для хорового виконання з інструментальним супроводом; мовленнєві та ритмічні вправи; театралізації.

Окрім цього, у посібнику подано рекомендації щодо залучення дітей до музичної й активної творчої діяльності.

Впевнено можна стверджувати, що застосування у вихованні (особливо на початковому етапі) комплексу виражальних засобів за концепцією К. Орфа у поєднанні з різними видами музичної діяльності сприяє багатоаспектному, гармонійному розвитку духовного світу, прояву природної музикальності дітей, допомагає виявити і розвинути художні та креативні здібності.